

[Stats- og udenrigsministeren.]

I det danske svar, der blev afgivet den 8. august i år, hed det bl. a., at den danske regering, hvem selve nationaliseringen af kanalselskabet ikke gav anledning til at fremkomme med nogen tilkendegivelse, med glæde hilste den britiske regerings initiativ til ad forhandlingens vej at søge opnået en tilfredsstillende ordning af spørgsmålet om at sikre den for verdens skibsfart og økonomi vitale frie passage af Suezkanalen på en måde, hvorved der også toges hensyn til legitime ægyptiske interesser. Det udtaltes endvidere, at den danske regering nærrede tillid til, at det ville være muligt at tilvejebringe en løsning af dette spørgsmål uden magtanvendelse, og at den derfor gerne accepterede indbydelsen til at deltage i konferencen.

Når Danmark, og iøvrigt også andre lande, både i besvarelsen af indbydelsen og i indlæg ved konferencens begyndelse så stærkt betonede deres ønske om, at den opståede strid skulle løses ved fredelige midler, skyldtes dette, at der også i den danske offentlighed på det daværende tidspunkt bestod en frygt for, at konflikten skulle blive søgt løst ved indgreb med væbnet magt.

Den danske delegation til denne første konference så det som sin opgave i samarbejde med delegationerne fra Norge og Sverige at øve en mæglende indflydelse og at virke hen til, at konflikten løstes på fredelig vis. For en dansk tankegang måtte det være nærliggende at søge konflikten løst ved bistand af De Forenede Nationer og at virke for, at den fremtidige ordning kunne blive tilknyttet denne organisation. For at opnå resultater af denne art måtte der lægges en afgørende vægt på, at de nordiske lande opretholdt en så nær indbyrdes forståelse, at de kunne optræde efter en fælles linie.

Under konferencens arbejde viste det sig ret hurtigt, at det store flertal af de deltagende lande støttede et oprindeligt af den amerikanske udenrigsminister fremsat forslag, der på forskellige punkter blev ændret ved forslag fremsat af Ethiopien, Iran, Pakistan og Tyrkiet.

Jeg tror, det kan være rigtigt at repetere hovedindholdet af dette forslag. Dets hovedindhold var, at der skulle oprettes et sy-

stem til at garantere den frie brug af Suezkanalen, hvilket system skulle sikre, at kanalen blev administreret på en effektiv og pålidelig måde, at den ikke kunne udnyttes til nogen nations politiske formål, at Ægyptens suverænitet respekteredes, at Ægypten fik en rimelig afgift, der skulle stige med kanalens øgede brug, samt at kanalen ikke gav udbytte udover afgiften til Ægypten. For at opnå disse formål indeholdt forslaget visse nærmere bestemmelser, hvorefter der ved traktat skulle træffes aftale mellem Ægypten og andre interesserede nationer om oprettelsen af en Suezkanalstyrelse, der af Ægypten skulle have fuld frihed til at virke på ægyptisk territorium, og som skulle have til opgave at administrere kanalen. I denne styrelse skulle foruden Ægypten også andre stater, der havde interesse i kanalens drift, have sæde, og fra dette organ skulle der regelmæssigt sendes beretninger til De Forenede Nationer. Endvidere skulle der oprettes en voldgiftskommission til afgørelse af stridigheder i forbindelse med kanalens drift, og der skulle træffes aftale om effektive sanktioner i tilfælde af en eventuel krænkelse af traktaten.

Dette forslag fik støtte af ialt 18 stater. Blandt disse var foruden USA såvel England som Frankrig, de tre skandinaviske lande, Holland, Italien, Portugal og Den tyske Forbundsrepublik. Endvidere fandtes der blandt dem de fire lande, der havde stillet ændringsforslaget, nemlig Ethiopien, Pakistan, Iran og Tyrkiet, og desuden Japan, Australien og New Zealand. Det attende land, Spanien, støttede forslaget, men foreslog som subsidiær løsning, at styrelsen skulle være et ægyptisk organ, i hvilket de interesserede lande skulle være repræsenteret.

Den danske tilslutning til 18 magts forslaget blev givet i et kort indlæg den 21. august. Allerede tidligere — den 17. august — havde jeg i et indlæg blandt andet gjort gældende, at Suezkanalen i snart hundrede år havde været et fælles internationalt foretagende under international administration, og jeg appellerede derfor til Ægypten om at vise villighed til samarbejde, således at kanalens drift kunne forblive et fælles foretagende.

I den udtalelse, ved hvilken jeg tiltrådte det nævnte forslag, sagde jeg, at det inde-